

مِنْهُ

به نام خدا

تاییدیه اعضای هیات داوران در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه کارشناسی ارشد خانم زهرا قربانی مؤید تحت عنوان « بررسی ویژگیهای دانشگاه کارآفرین در دانشگاه تربیت مدرس » را از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضا
۱- استاد راهنما	دکتر اسداله کرد نایب	استادیار	
۲- استاد مشاور	دکتر پرویز احمدی	استادیار	
۳- استاد ناظر	دکتر سید حمید خداداد حسینی	دانشیار	
۴- استاد ناظر	دکتر قنبر الیاسی	استادیار	
۵- نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر سید حمید خداداد حسینی	دانشیار	

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی

دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه می باشد، باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ در شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته

سال در دانشکده دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی

سرکار خانم/جناب آقای دکتر ، مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر

و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب زهرا لاریانی دانشجوی رشته مدیریت بازرگانی مقطع کارشناسی ارشد

تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: زهرا لاریانی مؤید
تاریخ و امضا: ۱۳۹۸/۱۱/۳۰

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده مدیریت و اقتصاد

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی گرایش بازاریابی بین الملل

بررسی ویژگی های دانشگاه کارآفرین در دانشگاه تربیت مدرس

زهرا قربانی موید

استاد راهنما :

دکتر اسد ا... کرد نائیج

استاد مشاور :

دکتر پرویز احمدی

پائیز ۱۳۸۸

تقدیم بہ

مادر عزیزم

و

پدر عزیزم

باتشکر

به نام آنکه نیروی کنجکاو را در انسان قرار داد. این پایان نامه را با تمام وجود به خانواده عزیزم تقدیم می‌کنم، به آنان که مرا یاری کردند و همچنین از جناب آقای دکتر اسدا...
کردناییج و دکتر پرویز امدی و همه کسانی که مرا در نوشتن این پایان نامه یاری کرده اند
کمال تشکر را دارم.

چکیده:

با توجه به تحولات دنیایی امروز، بازارهای جهانی فردا از آن شرکتهایی است که به ریسک پذیری کارآفرینانه بها می دهند. تجربه موفقیت آمیز اکثر کشورهای پیشرفته در عبور از بحران های اقتصادی به واسطه توسعه کارآفرینی در آن کشورها، موجب گردیده تا سایر کشورها نیز برای کارآفرینی اهمیت خاصی قائل گردند. این تحولات بیش از هر چیز، حیطة آموزش را تحت تأثیر قرار می دهد یا بهتر است بگوییم که باید تحت تأثیر قرار دهد. صرف انتقال برخی اطلاعات و مهارت ها به دانشجویان دیگر کافی نیست. امروزه، در بسیاری از مؤسسات آموزش عالی، آموزش کارآفرینی را به عنوان لازمه رشد نیروی انسانی مطرح می کنند و آموزش کارآفرینی به یکی از مهمترین و گسترده ترین فعالیت دانشگاهی تبدیل شده است. کشور عزیز ما ایران نیز از این امر مستثنی نیست بنابراین در این تحقیق به بررسی ویژگی های دانشگاه کارآفرین در دانشگاه تربیت مدرس به عنوان یکی از دانشگاه های برتر ایران پرداخته می شود در واقع هدف این تحقیق تعیین وجود یا عدم وجود ساختار سازمانی کارآفرینانه، فرهنگ سازمانی کارآفرینانه، تعامل با محیط اعم از جامعه و صنعت و چشم انداز مشترک و استراتژی های آینده نگر در دانشگاه تربیت مدرس می باشد. برای رسیدن به این اهداف در این تحقیق ابتدا به بررسی ادبیات موضوع پرداخته شد. به دلیل اینکه مدلی خاص برای بررسی ویژگی های دانشگاه کارآفرین وجود نداشت، مدلی برای بررسی ویژگی های دانشگاه کارآفرین در دانشگاه تربیت مدرس در این تحقیق که از نوع توصیفی- پیمایشی است ارائه گردید و با توجه به آن یک فرضیه اهم و چهار فرضیه فرعی مطرح شد و از کارکنان دانشگاه تربیت مدرس در سال ۱۳۸۸ اعم از کارمندان و اعضای هیأت عملی به وسیله پرسشنامه نظر خواهی شد. از آزمون های تی و تحلیل واریانس فریدمن برای تست فرضیات و همچنین اولویت بندی عوامل این تحقیق استفاده گردید. نتایج حاصل از آزمون ها حاکی از آن است که فرضیه های اهم، دوم، سوم و چهارم تایید گردید و فرضیه اول مورد تایید قرار نگرفت در نتیجه دانشگاه تربیت مدرس دارای ساختار کارآفرینانه نمی باشد. اما دارای چشم انداز مشترک و استراتژی آینده نگر، فرهنگ کارآفرینانه، تعامل مستمر با محیط است و در کل دانشگاه تربیت مدرس یک دانشگاه کارآفرین می باشد. از طرف دیگر نتایج حاصل از آزمون تحلیل واریانس فریدمن حاکی از آن است که ساختار کارآفرینانه اولویت اول، چشم انداز مشترک و استراتژی آینده نگر اولویت دوم، فرهنگ سازمانی کارآفرینانه اولویت سوم و تعامل مستمر با محیط اولویت چهارم را به ترتیب دارا هستند. در نتیجه ابتدا پیشنهاداتی درباره ساختار کارآفرینانه به دلیل اولویت بالای آن و عدم وجود این ویژگی در دانشگاه تربیت مدرس ارائه شد و به همین ترتیب برای متغیرهای دیگر نیز پیشنهاداتی ارائه گردید.

واژگان کلیدی: کارآفرینی، سازمان کارآفرینی، دانشگاه کارآفرین

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول : کلیات تحقیق

۲	۱-۱- مقدمه
۳	۲-۱- بیان مساله
۵	۳-۱- ضرورت و اهمیت تحقیق
۶	۴-۱- اهداف تحقیق
۶	۵-۱- فرضیه های تحقیق
۷	۶-۱- سوالهای تحقیق
۷	۷-۱- قلمرو تحقیق
۸	۸-۱- روش تحقیق
۹	۹-۱- تعریف اصطلاحات و شرح مفاهیم

فصل دوم : پیشینه تحقیق

بخش اول: کارآفرینی

۱۴	۱-۲- مقدمه
۱۴	۲-۲- سیر تاریخی مفهوم کارآفرینی
۱۷	۳-۲- مفهوم کارآفرینی
۲۱	۴-۲- انواع کارآفرینی
۲۱	۲-۴-۱- کارآفرین فردی (مستقل)
۲۲	۲-۴-۲- کارآفرینی سازمانی (درون سازمان)
۲۲	۵-۲- ویژگیهای روانشناختی کارآفرینان
۲۲	۲-۵-۱- نیاز به توفیق (توفیق طلبی)
۲۴	۲-۵-۲- خلاقیت
۲۴	۳-۵-۲- استقلال طلبی

بخش دوم: سازمان کارآفرین

۲۷ ۶-۲ مقدمه
۲۷ ۷-۲ سیر تاریخی مفهوم سازمان کارآفرین
۲۸ ۸-۲ ضرورت کارآفرینی در سازمان
۲۸ ۹-۲ مفهوم سازمان کارآفرین
۳۱ ۱۰-۲ موانع کارآفرینی سازمانی
۳۲ ۱۱-۲ ویژگی های سازمان کارآفرین

بخش سوم: دانشگاه کارآفرین

۳۵ ۱۲-۲ مقدمه
۳۶ ۱۳-۲ ضرورت آموزش کارآفرینی
۳۸ ۱۴-۲ سیر تاریخی مفهوم دانشگاه کارآفرین
۴۳ ۱۵-۲ دانشگاه کارآفرین و جایگاه آن در جامعه دانش بنیان
۴۵ ۱۶-۲ دانشگاه کارآفرین و اقتصاد دانش محور
۴۶ ۱۷-۲ دانشگاه کارآفرین و جهانی شدن
۴۸ ۱۸-۲ دانشگاه کارآفرین و نیروی انسانی
۴۸ ۱۹-۲ دانشگاه کارآفرین و آموزش
۵۰ ۲۰-۲ چند نمونه از دانشگاه های کارآفرین دنیا
۵۰ ۱-۲۰-۲ دانشگاه ملی سنگاپور
۵۳ ۲-۲۰-۲ دانشگاه چالمرز سوئد
۵۵ ۳-۲۰-۲ دانشگاه کاتولیک شیلی
۵۸ ۴-۲۰-۲ دانشگاه نوی سد صربستان
۶۰ ۲۱-۲ مدل های دانشگاه کارآفرین
۶۰ ۱-۲۱-۲ مدل دانشگاه کارآفرین گورر
۶۲ ۲-۲۱-۲ مدل کایری
۶۵ ۳-۲۱-۲ مدل اترکویتز
۶۷ ۲۲-۲ مدل مفهومی تحقیق

۶۸ ۱-۲۲-۲ چشم انداز مشترک و استراتژی آینده نگر.....
۷۰ ۲-۲۱-۲ ساختار کارآفرینانه.....
۷۱ ۳-۲۱-۲ فرهنگ سازمانی کارآفرینانه.....
۷۲ ۴-۲۱-۲ تعامل مستمر با محیط.....

فصل سوم : روش شناسی تحقیق

۷۵ ۱-۳ مقدمه.....
۷۵ ۲-۳ روش تحقیق.....
۷۶ ۱-۲-۳ انواع تحقیق براساس هدف.....
۷۷ ۲-۲-۳ انواع تحقیق براساس نحوه گردآوری داده.....
۷۹ ۳-۳ جامعه آماری تحقیق.....
۷۹ ۴-۳ روش نمونه گیری و حجم نمونه.....
۸۱ ۴-۳ ابزار جمع آوری داده ها.....
۸۲ ۵-۳ روایی و پایایی تحقیق.....
۸۴ ۶-۳ روش های تجزیه و تحلیل داده ها.....

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل داده ها

۸۶ ۱-۴ مقدمه.....
۸۶ ۲-۴ آمار توصیفی.....
۸۷ ۱-۲-۴ جنسیت.....
۸۸ ۲-۲-۴ سطح تحصیلات.....
۸۹ ۳-۲-۴ گروه سنی.....
۹۰ ۴-۲-۴ سابقه کاری.....
۹۱ ۵-۲-۴ سمت.....
۹۳ ۶-۲-۴ واحد اجرایی.....
۹۵ ۳-۴ آمار استنباطی.....
۹۵ ۱-۳-۴ آزمون کولموگروف- اسمیرنوف.....
۹۶ ۲-۳-۴ آزمون فرضیه های تحقیق.....
۹۷ ۱-۲-۳-۴ فرضیه فرعی اول.....

۹۷ ۴-۳-۲- فرضیه فرعی دوم
۹۸ ۴-۳-۲- فرضیه فرعی سوم
۹۹ ۴-۳-۲- فرضیه فرعی چهارم
۱۰۰ ۴-۳-۲-۵- فرضیه اهم
۱۰۱ ۴-۳-۳- رتبه بندی عوامل موثر در دانشگاه کارآفرین

فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادها

۱۰۵ ۵-۱- مقدمه
۱۰۵ ۵-۲- نتیجه گیری
۱۰۷ ۵-۳- پیشنهادها
۱۰۷ ۵-۳-۱- پیشنهادهای کاربردی مبتنی بر یافته های تحقیق
۱۰۹ ۵-۳-۲- پیشنهادهای پژوهشی برای تحقیقات آتی

فهرست منابع

۱۱۰ منابع فارسی
۱۱۲ منابع انگلیسی

پیوست ها

۱۱۹ ۱- پرسشنامه تحقیق
۱۲۴ ۲- نتایج آماری تجزیه و تحلیل داده ها

فهرست جداول

صفحه

عنوان

۵۲	جدول ۱-۲: روند تغییر اختراعات ثبت شده دانشگاه ملی سنگاپور	
۵۲	جدول ۲-۲: آمار اعضای هیات علمی (براساس ملیت) دانشگاه قبل و بعد از اجرای مدل کارآفرینی	
۵۳	جدول ۳-۲: مقایسه شاخصهای اقتصادی دانشگاه ملی سنگاپور با سایر دانشگاهها	
۵۴	جدول ۴-۲: روند تحولات دانشگاه چالمرز	
۶۷	جدول ۵-۲: مولفه‌های دانشگاه کار آفرین و منابع استخراج مولفه‌ها	
۷۱	جدول ۶-۲: ویژگی‌های محتوایی سازمان کارآفرین	
۸۷	جدول ۱-۴: توزیع فراوانی جنسیت پاسخ دهندگان	
۸۸	جدول ۲-۴: توزیع فراوانی سطوح تحصیلات پاسخ دهندگان	
۸۹	جدول ۳-۴: توزیع فراوانی گروه های سنی پاسخ دهندگان	
۹۰	جدول ۴-۴: توزیع فراوانی میزان سابقه کاری پاسخ دهندگان	
۹۱	جدول ۵-۴: توزیع فراوانی سمت پاسخ دهندگان	
۹۳	جدول ۶-۴: توزیع فراوانی واحد اجرایی پاسخ دهندگان	
۹۵	جدول ۷-۴: نتایج آزمون کولموگروف- اسمیرنوف ساختار کارآفرینانه	
۹۵	جدول ۸-۴: نتایج آزمون کولموگروف- اسمیرنوف فرهنگ سازمانی کارآفرینانه	
۹۶	جدول ۹-۴: نتایج آزمون کولموگروف- اسمیرنوف تعامل مستمر با محیط	
۹۶	جدول ۱۰-۴: نتایج آزمون کولموگروف- اسمیرنوف چشم انداز مشترک و استراتژی آینده نگر	
۹۷	جدول ۱۱-۴: نتایج آزمون t- استیودنت برای متغیر ساختار کارآفرینانه	
۹۸	جدول ۱۲-۴: نتایج آزمون t- استیودنت برای متغیر فرهنگ سازمانی کارآفرینانه	
۹۹	جدول ۱۳-۴: نتایج آزمون t- استیودنت برای متغیر تعامل مستمر با محیط	
۱۰۰	جدول ۱۴-۴: نتایج آزمون t- استیودنت برای متغیر چشم انداز مشترک و استراتژی آینده نگر	
۱۰۰	جدول ۱۵-۴: نتایج آزمون t- استیودنت دانشگاه کارآفرین	
۱۰۱	جدول ۱۶-۴: آزمون تحلیل واریانس فریدمن برای رتبه بندی هر چهار عامل	
۱۰۲	جدول ۱۷-۴: آزمون تحلیل واریانس فریدمن برای رتبه بندی هر چهار عامل	
۱۰۲	جدول ۱۸-۴: آزمون مقایسه دو میانگین جامعه آماری کارکنان و اعضاء هیات علمی	

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

۱۷	نمودار ۱-۲- سیر تحول مفهوم کارآفرینی در طول تاریخ
۳۹	نمودار ۲-۲- روند تغییر ماموریت دانشگاه ها
۴۳	نمودار ۳-۲- نمایی از الگوهای اقتصادی کارآفرینی دانشگاهی
۵۷	نمودار ۴-۲- روند کاهش وابستگی دانشگاه پی یو سی به دولت
۶۲	نمودار ۶-۲- مدل دانشگاه کارآفرین گورر
۶۴	نمودار ۷-۲- رویکرد جدید در آموزش کارآفرینی
۶۸	نمودار ۸-۲- مدل مفهومی تحقیق
۸۷	نمودار ۱-۴- نمودار دایره ای فراوانی جنیست پاسخ دهندگان
۸۸	نمودار ۲-۴- نمودار دایره ای فراوانی سطوح تحصیلات پاسخ دهندگان
۸۹	نمودار ۳-۴- نمودار میله ای فراوانی گروه های سنی پاسخ دهندگان
۹۰	نمودار ۴-۴- نمودار میله ای فراوانی میزان سابقه کاری پاسخ دهندگان
۹۲	نمودار ۵-۴- نمودار میله ای فراوانی سمت پاسخ دهندگان
۹۴	نمودار ۶-۴- نمودار میله ای مربوط به واحد اجرایی پاسخ دهندگان

فصل اول
کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه :

با عنایت به اقتصاد رقابتی و مبتنی بر بازارهای کنونی که با تحولات و تغییرات سریع و شتابان محیط بین‌المللی و گذر از جامعه صنعتی به جامعه اطلاعاتی و تغییر اقتصاد ملی به اقتصاد جهانی همراه است، برخی عقیده دارند که بازارهای جهانی فردا از آن شرکت‌هایی است که به ریسک‌پذیری کارآفرینانه بها می‌دهند و برای گسترش سرمایه‌های فکری خود در حد کلان سرمایه‌گذاری می‌کنند (Gibb, 2005). تجربه موفقیت‌آمیز اکثر کشورهای پیشرفته و نیز برخی از کشورهای در حال توسعه در عبور از بحرانهای اقتصادی به واسطه توسعه کارآفرینی در آن کشورها، موجب گردیده تا سایر کشورها نیز برای کارآفرینی، کارآفرینان و شکل‌گیری کسب و کارهای نوآورانه اهمیت خاصی قائل گردند. در واقع کارآفرینان با مهارتی که در تشخیص فرصتها و موقعیتها و ایجاد حرکت در جهت توسعه این موقعیتها دارند، پیشگامان حقیقی تغییر در اقتصاد و تحولات اجتماعی محسوب می‌شوند. این امر بیش از هر چیز، حیطة آموزش را تحت تأثیر قرار می‌دهد یا بهتر است بگوییم که باید تحت تأثیر قرار دهد و تغییراتی را در راهبردها، اهداف نظام آموزشی، روش‌ها و موضوعات آموزشی بوجود آورد (Kozeracki, 1998). به راستی هم اکنون رسالت دانشگاه‌ها چیست؟ آیا صرفاً انتقال برخی اطلاعات و مهارتها به دانشجویان است. جواب منطقی به سؤال مطرح شده این است که مسلماً تأکید نظام آموزش عالی بر انتقال صرف اطلاعات و مهارت‌های تخصصی و حرفه‌ای به دانشجویان بدون در نظر گرفتن سایر قابلیت‌هایی که برای نیل به موفقیت در بیرون از دانشگاه به آن نیازمندند، امری معقول و منطقی به نظر نمی‌رسد. بدیهی است یک دانش‌آموخته هر قدر هم در رشته تخصصی خود کارآزموده و ماهر باشد، در صورت عدم فهم پیچیدگی حاکم بر نظام اقتصادی و شرایط کنونی، موفقیت‌چندانی نخواهد داشت. زمانی دانشگاه به عنوان یک محیط آموزشی شناخته می‌شد و کلید واژه‌های این محیط، استاد، تعلیم و تربیت و یاددهی بود. اما با توجه به تحولات نظام کلان اجتماعی، دانشگاه‌ها یک رویکرد پژوهشی پیدا کردند، در واقع یک وظیفه به وظایف دانشگاه اضافه و کلید واژه آموزش از یاددهی به

یادگیری تبدیل شد و هدف آن به تقویت استعداد‌های مخاطب (دانشجو) و افزایش توان یادگیری او تغییر شکل داد (Hanry, 2005) که تحصیلات تکمیلی محصول این تحولات بود (Subotzky, 1999). این امر تا اوایل قرن بیستم ادامه پیدا کرد و پس از آن با افزایش فعالیت‌های اقتصادی و تشدید رقابت در سطح جوامع و مطرح شدن مسائلی همچون بهره‌وری، کیفیت و حرکت به سوی اقتصاد مبتنی بر دانش در چند دهه گذشته، به تدریج دانشگاه‌ها تغییر نقش دادند و به سوی کارآفرینی روی آوردند (Hanry, 2005). امروزه برگ برنده دانشگاه‌ها صرفاً در پژوهش نیست، بلکه تبدیل یافته‌های پژوهشی به کالا و خدمات با بهره‌وری بیشتر و قیمت پایین‌تر است. در واقع مفهوم بهره‌وری در اقتصاد جهانی نقش اساسی بازی می‌کند و رقابت‌پذیری شرط اول در تجارت جهانی شده است. بنابراین دانشگاه‌ها متوجه این مطلب شدند که نمی‌توانند صرفاً به وظیفه آموزش و پژوهش بسنده کنند بلکه باید وارد محیط‌های کارآفرینی شوند و شروع به نوآوری کنند. امروزه، در بسیاری از مؤسسات آموزش عالی، آموزش کارآفرینی را به عنوان لازمه رشد نیروی انسانی مطرح می‌کنند و آموزش کارآفرینی به یکی از مهمترین و گسترده‌ترین فعالیت دانشگاهی تبدیل شده است (Kozeracki, 1998). کشور عزیز ما ایران نیز از این امر مستثنی نیست. بنابراین این تحقیق به دنبال آن است تا به بررسی ویژگی‌های دانشگاه کارآفرین در دانشگاه تربیت مدرس به عنوان دانشگاه برتر در ایران بپردازد.

۱-۲- بیان مساله :

در دنیای پیچیده، پویا، نامطمئن و رقابتی امروز، آنچه باعث تضمین بقای بلند مدت کشورها می‌شود دگرگونی مفهوم سازمان، کار، کیفیت و رقابت در اذهان مدیران و کارکنان است، این امر مستلزم آن است که با به کارگیری خلاقیت، نوآوری، پشتکار، اعتماد به نفس و تحمل ابهام نقش سنتی مدیران از بین برود و جان تازه‌ای به کالبد اقتصاد کشورها دمیده شود. در این راستا کارآفرینی به عنوان یک عامل کلیدی رشد و توسعه اقتصادی کشورها شناخته شده و بسیاری از کشورها با توسعه برنامه‌های

آموزشی درباره کارآفرینی به موفقیت‌های چشمگیری در عرصه های اقتصادی دست یافته اند (جعفرزاده، ۱۳۸۳). از سوی دیگر جهانی شدن بازارها، تشویق و پشتیبانی از کار آفرینی در کشورها را به عنوان امری ضروری مبدل ساخته است (Mian, 2006). بدیهی است یکی از ابزارهای استراتژیک این انقلاب و دگرگونی وجود دانشگاه کارآفرین در سطح آموزش عالی می باشد. دانشگاه کارآفرین دانشگاهی است که در آن پارادایم سنتی آموزش که سالها بدون تغییر بوده به پارادایم جدیدی تغییر می کند. در این پارادایم، دانشگاه کار آفرین همزمان با تاکید بر تولید علم و گسترش مرزهای دانش بشری نسبت به نیازهای آموزشی، پژوهشی و خدمات مشاوره ای و تخصصی محیط نیز حساس است و از طریق ایجاد خلاقیت و شیوه های تفکر هوشمندانه ضمن پاسخگویی سریع و دقیق به نیازهای افراد، کمک می کند تا توانایی تعریف، فرموله کردن و برطرف کردن مشکلات به صورت مستقل یا گروهی، تحقق یافته و زمینه برای توسعه پایدار کشور آماده گردد (کرد نائج، ۱۳۸۴). بر این اساس در کشور ما هم تا حدی بحث دانشگاه کار آفرین مطرح و دروسی برای آن در نظر گرفته شده است، ولی این کار به تنهایی به معنای واقعی ایجاد یک دانشگاه کارآفرین قلمداد نمی شود. دانشگاه کارآفرین خودش بنگاه ایجاد کرده و به توسعه فناوری می پردازد که در نهایت به توسعه اقتصادی نیز کمک می کند (Ropke, 1998). لذا در کشور ما نیز باید حرکتی عظیم در راستای تولید کار آفرینان در دانشگاه به عنوان قطب علمی کشور صورت گیرد- که این به معنای اتصال دانشگاه با صنعت و فن آوری است- تا از طریق شناسایی و به کار گیری عوامل محیطی، اقتصادی و فرهنگی که ظهور کار آفرینی را آسان می سازد، زمینه مناسب فراهم شود و با آموزش تعداد زیادی از کارآفرینان محرکهای اقتصادی کشورمان قوی تر شود.

برای کارآفرین شدن دانشگاه، لازم است تا رییس دانشگاه اقدامات اولیه برای تغییر را انجام دهد. مدیران ارشد دانشگاه باید فرصت جو باشند، از تغییر استقبال کنند، فرصت‌ها را بشناسند و انعطاف‌پذیر باشند. آن‌ها باید در زمینه سرمایه‌گذاری و بودجه‌بندی، تجزیه و تحلیل سازمانی و روابط عمومی

آموزش ببینند در واقع فرآیند ایجاد کارآفرینی در هر سازمانی مستلزم تعهد مدیریت، خصوصاً در سطح مدیریت ارشد است (Hisrich, 1981).

۱-۳- ضرورت و اهمیت تحقیق :

نظام آموزشی عالی نقش حساس و مهمی در توسعه ابعاد مختلف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی برعهده دارد. در واقع این نظام که غالباً به عنوان دانشگاه از آن یاد می شود، از طریق آموزش و ارائه اطلاعات علمی، ایجاد دانش نو و انجام تحقیقات و ایجاد ارتباط بین این دو مقوله با مشکلات و مسایل اجتماعی مقابله کرده و در جهت توسعه حرکت می کند (کردنائیج، ۱۳۸۴). در واقع رابطه دانشگاه و توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، انسانی و فرهنگی و تاثیر متقابل آنها در رسیدن به توسعه ملی مدتهاست که مورد توجه تمام کشورها قرار گرفته است. این بحث مطرح گردیده است که دانشگاه از دو نظر در توسعه اقتصادی موثر است: یکی از نظر تامین نیروی انسانی کارآمد با افزایش کارآیی و بهره وری آنان و دوم از نظر گسترش مرزهای دانش و فن و پیشبرد فناوری (شیخعلی زاده & احمدی، ۱۳۸۳) در گذشته دانشگاه به عنوان یک محیط آموزشی شناخته می شد. اما با توجه به تحولات نظام کلان اجتماعی، دانشگاه ها یک رویکرد پژوهشی پیدا کردند، در واقع یک وظیفه به وظایف دانشگاه اضافه شد (Hanry, 2005) اما نگاهی به آینده و تغییرات سریع در شرایط زندگی جوامع بشری ماموریت جدیدی را علاوه بر کارکردهای قبلی برای دانشگاهها تعریف می کند. توسعه دانش - محور اقتصاد، ماموریت کارآفرینانه را برای دانشگاهها تعریف می کند (Etzkowitz, 2000). دانشگاه کارآفرین دانشگاهی است که علاوه بر آموزش کارآفرینی به دانشجویان در قالب درس های تئوریک دانشگاهی، فضا و امکانات مناسب را برای تجاری سازی دانش آنها ایجاد می کند. مراکز کارآفرینی دانشگاه ها به مثابه آزمایشگاه های علمی و تحقیقاتی نیستند که محیط کار را شبیه سازی می کنند، بلکه خود محلی برای کسب و کار و درآمد زایی محسوب می شوند. که این در واقع نیاز آیندگان است و این نیاز در کشور ما نیز احساس می شود بنابراین این تحقیق بر آن است تا به بررسی ویژگی های دانشگاه کارآفرین در دانشگاه

تربیت مدرس به عنوان یکی از دانشگاه های برتر در ایران بپردازد تا شاید کمکی باشد برای مسئولین این دانشگاه برای ایجاد ویژگی های کارآفرینی در دانشگاه تربیت مدرس و تبدیل کردن این دانشگاه به یک دانشگاه کارآفرین و باعث گردد تا تحقیقات بیشتری در این زمینه در دانشگاه های دیگر ایرانی انجام شود.

۱-۴- اهداف تحقیق :

هدف اصلی این تحقیق "بررسی ویژگیهای دانشگاه کارآفرین در دانشگاه تربیت مدرس" می باشد. در راستای هدف اصلی تحقیق اهداف فرعی تحقیق عبارتند از:

- ۱- تعیین وجود ساختار سازمانی کارآفرینانه در دانشگاه تربیت مدرس
- ۲- تعیین وجود فرهنگ سازمانی کارآفرینانه در دانشگاه تربیت مدرس
- ۳- تعیین میزان تعامل دانشگاه تربیت مدرس با محیط اعم از جامعه و صنعت
- ۴- تعیین وجود چشم انداز مشترک و استراتژی های آینده نگر در دانشگاه تربیت مدرس

۱-۵- فرضیه های تحقیق :

با توجه به عنوان و اهداف تحقیق فرضیه های پژوهشی این تحقیق عبارتند از :

فرضیه اهم :

فرضیه اهم: دانشگاه تربیت مدرس دانشگاه کارآفرین است.

فرضیه های فرعی :

فرضیه فرعی اول : دانشگاه تربیت مدرس دارای چشم انداز مشترک و استراتژی آینده نگر است.